

AUGUST
PARTITIONUM
Theologicarum

Disputatio XII.
DE
P R A E D E S T I-
N A T I O N E.

In illustri Academiâ VVitteber-
gensi proposita;

P R A E S I D E
M. IACOBO MARTINI
Professore publico:

R E S P O N D E N T E
M. MARTINO TITIO QVED-
LINBURGENSI.

MAGDÆBURGI,
Excudebat Ioachimus Boëlius.
Sumtibus Clementis Bergeri Bibliopolæ
Witteberg: Anno 1611.

Theol.ev.dogm.
68m, 12

Dn.
LEOPOLDO
HAKELMANNO,

Jcto celeberrimo.

Inscribo hanc Disputationem
pro multis & magnis olim in
me collatis beneficijs,

M. MARTINUS TITIUS.
Respondens.

Sächsische
Landesbibliothek
Dresden

Aus der
Schloßbibliothek zu Gels
1885

DISPUTATIO XII.

De Prædestinatione. CONTINVATIO.

Vomodo in statu peccati homo à DEO
aversus, sauciatus, corruptusq; sit, ut ni-
hil aliud possit, quàm D E V M suum of-
fendere, nihil etiam aliud sciat, quàm
Creatori suo malitiosè repugnare, hacte-
nus vidimus: Sequitur nunc juxta methodum nostram,
ut consideremus statum Restitutionis, nempe quomodo
homo, ita seductus & corruptus, ad D E V M reduca-
tur, Creatori q; suo concilietur, & sanetur.

THESSIS. I.

- I**N statu igitur restorationis considerandus & D E-
IUS agens, & Homo actionem divinam in se recipiens.
2. **D**EUS h̄c agit partim eligendo, partim exequendo.
 3. **D**eus enim cum ante mundi hujus constitutio-
nem videret, hominem seductum iri, & in æternam da-
mnationem ruiturum; creationem eius propterea in-
termittere noluit; sed tantæ calamitatis misertus, &
permotus amore suo consilium de redimendâ eius &
reducendâ salute inijt: quod paternum & clementissi-
mum consilium in Ecclesia vocatur *Electio sive Præde-
stinatio*.
 4. Ubi considerandū primū nomen: deinde res ipsa.

A 2

5. Nomen

Nomen E-
lectionis &
Prædesti-
nationis.

5. Nomen quod spectat, utrumq; secundum tot li-
teras & syllabas, itemq; sensum ipsum habetur in scri-
ptura. Rom. 8. v. 30: Quos prædestinavit, hos & voca-
vit. Ephes. 1. v. 5: Qui prædestinavit nos, ut adoptaret in-
filios per Jesum Christum in se juxta beneplacitum volun-
tatis sue. Matth. c. 20. v. 18: Multi sunt vocati, pauci ve-
rò electi. Ephes. 1. v. 4: Quemadmodum elegit nos in ipso,
antequam jacerentur fundamenta mundi. 2. Thess. 2. v. 13:
DEUS elegit vos ab initio in salutem in sanctificatione Spi-
ritus, & in fide veritatis. Habet etiam Prædestination ad-
huc alia in Scriptura nomina. Interdum enim vocatur
κατ' ἑλοχὴν liber: ut Dan. 12: Salvabitur populus tuus o-
mnis, qui scriptus in libero. Interdum liber DEI, Exod.
32: Aut dimitte eis hanc noxam, aut dele me de LIBRO
TUO, quem scripsisti. Interdum LIBER VIVENTIUM
& non justis scribi, Psal. 68. Deleantur de libro viventium
& cum justis non scribantur. Interdum LIBER VITÆ,
Roman. 9. 10. 11. Philipp. 4: Quorum nomina scripta
sunt in libro vite.

Prædesti-
nationis
doctrina
ex sola S.
Scriptura
sumenda
est.

6. Ex quo intelligitur, quod & definitio & integra
prædestinationis doctrina ex nullo alio, quam ex solo
verbo revelato, & quidem ex sola Evangelii voce sit
haurienda & discenda, juxta locum iam allegatum.
2. Thess. 2. v. 13, ubi dicitur, quod DEUS elegerit nos;
vocaveritq; per Evangelium. Et 2. Timoth. 1. v. 9, inquit
Apostolus: Vocavit nos vocatione sanctâ, non SECUN-
DUM OPERA NOSTRA, sed SECUNDUM
PROPOSITUM suum & gratiam, quæ data est nobis in
Christo Iesu ante tempora secularia: nunc verò manife-
statum, &c. PER EVANGELIUM.

Rei, hoc
est, Prædi-
catio.
7. Rem, hoc est, Prædestinationem quod spectat; con-
sideranda ibi. 1. Prædestination sive Electio abstractè: De-
p̄sus expli- inde in Electis concretè.

& Pra-

8. Prædestinatio abstractè sumta vel consideratur abso- Prædesti-
lutè ratione essentia; vel respectivè vel objectum. natio ab-
9. In priore Θεωρίᾳ iterum duo sunt: Primum ea, stractæ
quæcausse rationem habent; Deinde circumstantia Tem- sumta.
poris.
10. Caussæ rationem habent. 1. Caussa efficiens &
media, quæ ab eam reducantur. 2. Finis.
11. Caussa efficiens est vel principalis, vel impulsiva.
12. Caussa principalis est DEI voluntas conjuncta. Prædesti-
cum præscientia. Est enim Prædestinatio decretum & nationis
propositum voluntatis DEI, juxta præscientiam i- caussa
principa-
lius.
13. Quòd sit propositum, & quidem voluntatis DEI, Est propo-
probatur hisce & similibus S. scripturæ locis, Rom. 8. situm vo-
v. 28: Diligentibus DEI M omnia cooperantur in bonum, luntas
bis, qui secundum propositum vocati sunt. Et Eph. 1. v. 5: Dei.
Prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Chri-
stum, in ipsum, secundum PROPOSITUM VOLUNTA-
TIS SUÆ.
14. Ubi tenendum, quòd voluntas DEI alia sit gene- Voluntas
nalis, alia specialis. Dei du-
15. Generalis in Creatione & gubernatione mundi plex. 1. Genera-
est revelata.
16. Specialis agnoscitur ex doctrina verbi, quæ quia lis.
rectissimè in Legem & Evangelium dividitur Esa. 18. v. 2. Specia-
10. 2. Petr. 1. v. 19. Subdistinguitur voluntas hæc in Lega- lis.
lem & Evangelicam.
17. De priore loquitur David Psal. 103. v. 7: Notas Legalis:
fecit vias suas Moysi, filijs Israel voluntates suas. Baruch.
3. v. 39: Hic liber mandatorum DEI & Lex, quæ est in
eternum, &c. Beati sumus Israel, quia, quæ placent DEO,
manifesta sunt nobis.
18. De posteriore loquitur CHRISTUS Joh. 6 v. 40: Evangelii
A 3. Hæc ca.

*Hec est voluntas ejus, qui misit me, &c. Item Apostolus
Epbes. i. v. 5. Coloss. i. v. 25, 26, 27. 2. Timoth. i. v. 9.*

*Evangelici voluntas subdividi-
tur.* 19. *Specialis Dei, & quidem Evangelica voluntas, ra-
ca voluntas tione huius instituti subdividitur in Antecedentem &
Consequentem.*

*Voluntas Dei in se
unica.* 20. *Ratione instituti nostri, inquam, & πεδος ημας ita-
dividitur Dei voluntas: alias enim, ut ipse Deus est
στια simplicissima, ita etiam voluntas eius in se est uni-
ca & simplicissima, quippe ipsa Dei essentia.*

21. Est itaq; hæc non tam voluntatis Dei divisio,
quam duplex eius duntaxat consideratio, quæ ex di-
versis Sacræ scripturæ testimoniiis desumitur, nempe
quæ non tantum testatur, quid de omnibus in univer-
sum Hominibus Deus habuerit consilii, verum etiam
quid peculiariter decreverit de iis, qui consilio illi uni-
versali vel obsequantur, vel etiam repugnant. Ansam-
verò primùm præbuisse videtur Damascenus, qui l. 2.
Orthod. fid. c. 29. in hæc definit verba: Λέγεται τὸ μὲν πρῶ-
τον ἀριθμούμενον θέλημα καὶ εὐδοκία, ἐξ αὐτοῦ δέ δεύτε-
ρον ἐπόμενον θέλημα. C. παραχώρησις ἐξ ημετέρας αὐτίας: Pri-
ma præcedens voluntas & acceptatio dicitur, quæ ex ipso
DEO existit: secunda vero, voluntas sequens & permisio
dicitur, quæ ex nostrâ causâ vel culpâ oritur.

*Voluntas Dei ante-
cedens.* 22. *Voluntas DEI antecedens, quæ etiam respectu
consequentialis Universalis dicitur, dupli modo consi-
deranda est: 1. In essentiâ: 2. In suis fundamentis.*

Quid sit. 23. *Essentiam explicat definitio, quam cum Ortho-
, doxis Ecclesiae Doctoribus tales damus: Voluntas antece-
, dens est de salute totius generis humani consilium, be-
, neplacitum & decretū Dei æternum, quo Deus Ne-
, minem præteriit, sed seriò, & constanter & ardenter
, cupid & expetit, ut omnes homines per fidem in C H R I-
, ST U M salventur.*

24. De

24. De hac voluntate loquitur Jehova Ezech. 18. v.
23. 33. v. 11: *Vivo ego, nolo mortem peccatoris, sed ut con-*
vertatur & vivat. Et Apostolus 1. Timoth. 2. v. 4: *Hoc*
bonum est & acceptum coram salvatore nostro DEO, qui
OMNES homines VULT salvos fieri & ad agnitionem
veritatis venire. Ephes. 1. v. 9: *DEUS pater secundum*
beneplacitum suum proposuit, in dispositione plenitudinis
temporū instaurare OMNIA in Christo, que in terris sunt.
1. Tim. 2. v. 4: *DEUS vult OMNES homines salvos fieri,*
& ad agnitionem veritatis venire. 2. Petr. 3. v. 9: *DEUS*
non VULT ALIQUOS perire sed OMNES ad pæni-
tentiam reverti. Imò Luc. 19. v. 4. & Matth. 23. v. 37:
Sanctè attestatur C H R I S T U S, se etiam ipsoſ ſ pereunteſ ,
ita voluiſ ſ e colligere, ſicut gallina pulloſ colligit; ſed , ,
ipſ oſ noluiſ ſ e. , ,

25. Atq; hinc, nempe respectu hominum, voluntas Voluntas
hæc rectè dicitur universalis: quia omnes omnino ho- Dei ante-
mines respicit, & tribus iminotis fundamentis univer- cedens cur
salibus nititur. universa-
lis.

26. Primùm est universalis D E I dilectio & misericor-
dia, quâ D E U S omnes homines complexus eſt, & N E-
MINEM in salutis hoc consilio odio abſoluto præteri-
it. Quod manifestum eſt ex dictis ſ ubsequentibus. Psal.
145. v. 8: *Miferator & mifericos Dominus, longanimis &*
magnæ mifericoudia; Bonus eſt Dominus universis, & mife-
rationes ejus ſ uper omnia opera ejus. Siracid. 18. v. 16: *Mi-*
ſericordia hominis tantum eſt erga proximum: Dei autem
*mifericordia effudit ſ e in totum mundum. Joh. 3. v. 16: *Sic*
DEUS dilexit mundum, ut filium ſ uum unigenitum daret.
Rom. 11. v. 32: *Conclusit DEUS omnes ſ ub incredulitatem,*
ut OMNIUM mifereretur. Tit. 2. v. 11: Illuxit gratia &
*Philanthropia Dei ſ alutaris omnib. hominibus.**

27. Alterum fundamentum eſt universale & ſufficiens 2.
Chri-

*Christi meritum, nempe quod Filius DEI, λόγος ille
æterni patris, passione & morte, immo tota suâ obedi-
tiâ, atq; ita agendo & patiendo pro TOTIUS MUNDI
peccatis sufficiens λόγον persolverit, & sic iustitiæ divi-
næ & inde fluenti iræ adversus peccata ex aſſe ſatisfie-
cerit.*

*λόγος
Christi
univer-
ſale.*

28. *λόγος & meritum hoc universale eſſe, liquidè
conſtat ex hiſce Sacrae ſcripturae locis. Efai. 53. v. 6: OMNES nos quaſi oves erravimus: unusquisq; in viam
ſuam declinavit, & posuit DEUS in eo iniq; atē OMNI-
UM noſtrum. Joha. 1. v. 29: Ecce agnus DEI, qui tollit
peccata MUNDI. Rom. 5. v. 18: Sicut per unius hominis
delictum reatus venit in omnes homines ad condemna-
tionem: ita per unius iuſtitiam gratia redundavit in OMNES
HOMINES ad iuſtificationem vite. Rom. 8. v. 32: Qui
proprio filio non pepercit, ſed pro nobis OMNIBUS tradi-
dit illum. 2. Cor. 5. v. 15: Christus pro OMNIBUS mor-
tuus eſt. Item v. 19: DEUS erat in Christo, MUNDUM
reconcilians ſibi. Coloff. 1. v. 20: Complacuit per Christum
reconciliari OMNIA in iſum, pacificans per ſanguinem
crucis ejus, ſive que in terris, ſive que in cœlis ſunt. 1. Ti-
moth. 2. v. 5: Unus mediator DEI & hominum, homo Je-
ſus Christus, qui dedit ſemetiſum preium redēmptionis pro
OMNIBUS. Ibidem cap. 4. v. 10: Christus eſt Salvator
OMNIUM. 1. Joh. 2. v. 2: Ipſe eſt propitiatio pro peccatis
noſtris; NON PRO NOSTRIS AUTEM TAN-
TUM, SED ETIAM PRO TOTIUS MUNDI.
Atq; inde de CHRISTO paſſim dicitur, quod sit Salva-
tor mundi, Luc. 2. v. 11. Joh. 4. v. 42. 1. Joh. 4. v. 14.*

29. *Et alibi Sacra ſcriptura expreſſe docet, quod
CHRISTUS etiam pro delictis ſatisficerit illorum, qui
propriâ culpâ pereunt. Nam Rom. 14. v. 16; inquit A-
postolus: Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus
mortuus*

mortuus est. Et 1. Cor. 8. v. 11: Peribit infirmus frater, propter quem Christus mortuus est. Et 2. Petr. 2. v. 1. dicitur: Doctores mendaces abnegant Dominum, qui E OS mercatus est, superinducentes sibi celerem perditionem. Vide Hebr. 10. v. 29.

30. Tertium fundamentum est *universalis omnium hominum vocatio*: quod nempe Spiritus S. per universale verbi ministerium omnes homines vocat, & in verbo & Sacramentis omnia CHRISTI obedientia & merito parta beneficia TOTI MUNDO, atq; ita OMNIBUS hominibus, nemine excepto, offert, utq; OMNES ea per fidem apprehendant, possideantq; & ita salvantur, serio vult & protestatur.

31. Fundamentum hoc sequentibus & similibus S. Scripturæ testimoniis demonstratur. Esai. 45. v. 22: *Convertimini ad me, & salvi eritis OMNES fines terræ.* Matth. 11. v. 28: *Venite ad me OMNES.* Matth. 28. v. 19: *Euntes docete OMNES gentes.* Marc. 16. v. 15: *Euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni Creatura.* Joh. 1. v. 8: *Johannes venit in Testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut OMNES crederent per illum.* Johan. 17. v. 21: *Christus Patrem rogat, ut credat MUNDUS.* Actor. 17. v. 30: *Tempora quidem hujus ignorantie dissimulans DEUS, nunc annunciat hominibus ut OMNES ubiq; pœnitentiam agant.* Rom. 10. v. 18. Psal. 19. v. 5: *In OMNEM terram exivit sonus eorum.* Ephes. 3. v. 8. inquit Apostolus: *Mibi, omnium Sanctorum minimo, data est gratia haec in gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi, & illuminare OMNES, quæ sit communio mysterij absconditi à seculis in DEO, qui omnia creavit per Jesum Christum.* Coloss. 1. v. 23: *Evangelium predicatum est in universâ creaturâ, quæ sub cælo est.* 1. Timoth. 2. v. 4. *Deus vult OMNES homines salvos fieri*

fieri & ad agnitionem veritatis venire. 2. Petr. 3, 9: *D E U S* non vult aliquos perire, sed *OMNES* ad pœnitentiam reverti.

Obiectio. 32. Inquis: Verbum *D E I* non ubiq; locorum vige-re: Unde igitur, si *D E U S* seriò vult, omnes homines salvos fieri, illa privatio?

Responsio. 33. Privationis illius culpa vel causa non in *D E U M* reiicienda: sed eius extra *D E U M* duplex datur: Una, hominum malitia, Actor. 13. v. 46. Altera, majorum ingratitudo, Nehem. 13. v. 18. Esai. 5 v. 5. Jerem. 7 v. 12. Am. 8. v. 11. Matth. 21. v. 43.

34. Conclusum itaq; esto: *Quia omnia voluntatis hu-jus fundamenta sunt universalia; & ipsam universalē esse.*

Absoluta & universalis voluntas distinguiuntur. 35. Ne autem hīc confundaris, in certamine potissimum Huberiano, distinguas inter *absolutam voluntatem, & universalem.* Ut enim *absoluta voluntas non semper est universalis;* sic neq; *universalis est semper absoluta.* Illa enim ad nullum & ordinem alligata: hæc verò certo ordine determinata esse potest.

36. Quocirca non hīc per *universalis terminum* tibi *absolutam imagineris,* sed eiusmodi voluntatem credas, quæ & *universalis sit, & ad certum simul ordinem,* quo propositū illud de salvatione generis humani circumscribitur, determinata. Hinc non simpliciter & indeterminatè dicit *D E U S*, Ezech. 33. v. 11: *Vivo ego, nolo mortem peccatoris, sed ut vivat:* Verùm addit determinationem, nempe *ut convertatur & vivat.* Sic in 1. Timoth. 2. v. 4: non *absolutè dicitur;* *D E U S* non vult *ul-las perire, sed omnes salvati:* Verùm iterū determinatè, nempe *vult omnes ad pœnitentiam converti, & sic salvati.* Atq; haec tenus de voluntate *D E I* atecedente.

Voluntas Dei conse-quens. 37. De voluntate cōsequente sive particulari duo queq; sunt tenenda: Primum eius natura; deinde quomodo ab antecedente voluntate distinguatur. 38.

38. Naturam voluntatis consequentis explicat partim definitio; partim causa, à quâ eius est particularitas.

39. Circa definitionem attendatur ad nomen sive definitum; & ad ipsum τι ἡν̄ εἶναι.

40. Definitum sive nomen est voluntas consequens, Nomen quæ ita dicitur respectu Antecedentis, quam consequitur non temporis ratione, sed duntaxat ordinis.

41. τὸ τι ἡν̄ εἶναι huius voluntatis ita cum Orthodoxyis Theologis exprimimus: Voluntas Dei consequens " est æternum DEI decretum de salvandis credentibus, " & damnandis incredulis. "

42. Ex qua sive definitione sive descriptione intel- Decretum ligitur, decretum hoc non simplex, sed duplex esse, in- duplex. deq; particulare argui: Priusq; esse de salute creden- tium; Posteriorius de damnatione incredulorum.

43. Duo hæc decreta coniungit, simulq; distinguit Sacra scriptura his testimoniis: Marc. 16. v. 16: Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit: (prius decretum) qui verò non crediderit, condemnabitur (posterius decretum) Iohan. 3. v. 18: Qui credit in filium, non judicatur: (prius decretum:) qui autem non credit, jam judicatus est: quia non credit in nomen unigeniti filij Dei. (posterius decretum:) Et ibid. v. 36: Qui credit in filium, habet vitam æternam (prius decretum:) qui autem incredulus est filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum (posterius.)

44. Seorsim verò & speciatim de priori decreto agunt Sacræ litteræ, Iohan. 1. vers. 12: Quotquot receperunt ipsum, dedit eis potestatem filios DEI fieri, his, qui credunt in nomen ipsius. Iohan. 6. v. 40: Hec est voluntas ejus, qui misit me, ut omnis, qui videt filium, & credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. 1. Corinth. 1.

v.21: Placuit D E O, per stultitiam prædicationis salvos facere credentes.

45. De posteriore verò decreto loquuntur hæc dicta: Joh.8. v.24: Si non credideritis, quod Ego sum (nempe filius D E I) moriemini in peccatis vestris. 2.Theffal. 1.

v.8: Qui non obediunt Evangelio Domini nostri Jesu Christi, pœnas dabunt, interitum eternum à facie Domini.

Particula-
ritatis
causa.

46. Porrò particularitatis, quæ hic est, caussam quod spectat, non illa D E O tribuenda, quippe quæ in solo residet homine. Deus enim, ut constat ex hac tenuis explicatis & demonstratis, constanter, serio & ardenter vult, ut omnes æqualiter sine respectu homines audiant verbum, per cius auditum consequantur fidem, tandemq; mediante hac fide salventur. Verum quid sit ex parte hominum? Quidam, & sanè maxima pars, D E O misericordi, benigno ac fideli, eiusq; beneplacito universaliter non obsequuntur: verbum non audiunt, indeq; non CREDUNT: Quocirca sola infidelitas huius particularitatis & damnationis causa est.

47. Recte enim monet Hafenrefferus; quod totaliter huius negotij summa ad hanc redeat: nempe quod misericordissimus Deus Totius quidem humani generis misertus, & de OMNIBUS omnino hominibus per fidem in CHRISTUM salvandis clementissimum decretum fecerit: Sed cum multi homines proprio suo vitio & inobedientia non credituri erant, idem Deus ab æterno similiter decretum fecerit: Alterum de salvandis credentibus; Alterum de condemnandis incredulis.

48. Hæc quando paulò accuratius pensitantur, facile innotescit, quale sit discriminem inter voluntatem Antecedentem & consequentem.

Triplex di-
scrimen in-

49. Hafenrefferus id triplex constituit his ipsis verbis:

bis: Primum: *Antecedens voluntas nullum habet operi voluntatis decretum Reprobationis: consequens autem tatem adversis, salvandorum & damnandorum, decretis distincta est.*

50. *Alterum*: Antecedens voluntas universaliter sequentem.

OMNES HOMINES complectitur; & omnibus offert salutis media, ut credant & salventur: consequens vero voluntas, hominum obedientiam & inobedientiam respicit, quatenus juxta universale consilium credunt, vel eidem repugnantes, non credunt.

51. *Extremum*: Antecedens voluntas tantum respicit miseriam hominum per fidem in CHRISTUM restaurandam: Consequens, fideles saluti destinat; infideles damnationi.

52. Unde colligitur eiusmodi *πόρισμα*: Consequens πόρισμα: voluntas antecedenti non est contraria sed illi subordinata Consequens sive subalterna. Quod porro probatur partim manu voluntas festis S. Scripturæ testimoniiis: partim rationibus ex ipsa naturâ Antecedentis & consequentis voluntatis *ti non est contraria*.

53. Ex Scripturâ quidem hoc manifesto liquet. 1. Quia illa consequentem voluntatem coniungit cum antecedente, illumq; huic subordinatin aureo illo dicto Joh.3.v.16: *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitem eternam.* 2. Quia idem liquidò constat ex Parabolis Evangelicis, de cœnâ magnâ, Luc.14.v.16. & de nuptiis regiis, Matth.22 v.2.

54. Rationes idem probantes, sunt 1. Quia antecedens voluntas determinat, quid in negocio salutis humanæ Deus præstiterit, quid ordinaverit, & quid tandem, ut illam homines consequantur, ab illis requirat: voluntas vero consequens, respiciat ad actum ipsum.

hominis: an voluntati antecedenti , eiusq; ordinatio-
ni obtemperet, & ita vitam æternam consequatur, nec-
ne. 2. Quia, uti demonstravimus, licet voluntas ante-
cedens respectu hominum sit universalis & neminem
excludat; & nihilominus ordinata: ut nimis D-e-
us velit, omnes homines salvos , verum non simplici-
ter & absolute: sed respectivè & determinatè, nempe
per fidem in C H R I S T U M . Unde manifesta satis & per-
spicua subordinatio. Siquidem in structurâ syllogisti-
câ, & quidem in primâ figurâ , nempe quâ quisq; de-
monstrat, se salvari, & quidem in agone mortis ~~æuerā-~~
~~æuerā-~~ subsistit, Maior fundata est in voluntate antece-
dente; Minor vero in voluntate consequente. Ut:

*Quicunq; credit, salvabitur:
Ego actu credo, & quidem finaliter:
Ergo ego salvabor.*

Majoris, inquam , fundamentum consistit in volunta-
te antecedente. Nam cur propositio hæc vera est : *Qui-
cunq; credit, salvabitur?* Recte respondeo: *Quia D E U S*
vult , ut omnes homines ad agnitionem veritatis perveni-
ant, & per fidem in Christum salvantur. Deinde Minor
fundatur in voluntate consequente: quia is, qui actu cre-
dit , & quidem finaliter, est electus: unde firmissima
sequitur conclusio , nempe quod salvabor. Ut igitur
minor propositio non est contraria maiori, sed ei sub-
ordinata, imo in ea fundata: Ita etiam voluntas con-
sequens non tantum est subordinata antecedenti, sed
etiam in ea fundata. Quid? Est ipsa voluntas antece-
dens essentialiter , tantum quod sit determinata ad
me, ad te, & alios electos , qui finaliter credunt: non
aliter atq; generis essentia ipsa est species, sed indeter-
minata; ad speciem vero applicata fit determinata,
cuius

cuius alias, inquam, ipsa essentia est, ut sciunt illi, qui
aliquo modo supra vulgum philosophantur. Quid
multis? Si Antecedens voluntas dicatur universalis,
& sit quoq; ut id satis demonstratum est, respectu con-
sequentis: Et consequens sit & dicatur particularis
ratione antecedentis: quomodo, per DEUM immor-
talem, voluntas hæc erunt duæ voluntates, ne dicam
contrariae 1. Cum eiusmodi universalia & particula-
ria non respectu diversarum operationum ita distin-
guantur. 2. Cumq; omne particulare ita sic dictum,
universale essentialiter includat, nihilque addat ali-
ud, quam nudam determinationem, ut de genere &
specie iam monui.

55. Cæterum diximus suprà, eaßam efficientem, Præscien-
Prædestinationis esse voluntatem DEI conjunctam cum, tia Dei
præscientiâ, vel potius omniscientiâ. Quia igitur hacte- quomodo
nus demonstratum est, quomodo in summo mysterio ^{huc refe-}
sese habeat DEI voluntas: porrò ostendendum venit, ^{renda.}
quâ ratione præscientia h̄c locum inveniat.

56. Omniscientiam divinam h̄c dñndam esse, per se
liquet. Quod enim volumus, cognitum sit oportet.
Cognitio verò hæc ipsa scientia est vel præscientia.
Atq; hoc est, quod Augustinus dicit lib. I. de Prædest.
Sanct. c. 10. Tom. 7. Col. 1244: Prædestination est, quæsi-
ne præscientiâ non potest esse: potest autem esse sine præde-
stinatione præscientia.

57. Ne autem decipiamur ambiguitatibus, no- Præscien-
tandum est, quod Præscientiæ vox in scripturis non cia in scri-
uno sumatur modo, sed duplici. Aliàs enim accipi- ptura un-
tur in laxâ, indefinitâ vel universali significatione, plici modo
pro visione, certaq; scientiâ ac notitiâ omniū omnino sumitur.
rerum, quæ sunt, fuerunt, fiunt & futuræ sunt, ut in-
illo.

illo Jobi 28.v.24: *Ipse fines mundi, & omnia, quæ sub cœlo sunt, videt.* Alias sumitur in strictâ significatione, quatenus determinatur ad solos electos.

58. Illo modò, quia generalis est, hûc propriè non pertinet: hoc verò respectu fit quasi pars prædestinationis: & licet cum eâ non planè sit idem, tamen recurrit, & eandem habet latitudinem.

59. Quemadmodum enim Deus prævisione hac ab æterno exactissimè prævidit ac præcognovit, quinam verè fideles aut infideles futuri essent: *Job.6.v.64.* ita quoq; iuxta eandem prævisionē sive præscientiam, voluntate suâ consequente decretum Electionis & reiectionis sancivit misericors & justissimus Deus.

60. De Præscientiâ hac cum Prædestinatione iunctâ loquuntur sequentia dicta. *Rom.8.v.29:* *Quos præscivit, hos etiam prædestinavit.* *2.Tim.2.v.19:* *Novit Dominus, qui sunt sui.* *1.Epist.1.v.2.* *Petrus pios auditores vocat Electos καὶ προγεννωτιν, secundum præscientiam DEI Patris.* Atque hactenus de caussâ principali Electionis, quæ fuit voluntas divina cum præscientiâ iuncta.

Causa impulsiva est non meritum nostrum, vel simile quid in nobis: sed illa tota in Deo querenda: Estq; amor & misericordia Dei, qui nos dilexit in dilecto cùm adhuc essemus inimici eius, *Rom.5.v.10.* *Ierem.31.v.3:* *Caritate perpetuâ dilexi te, ideo attraxi te,* miserans. *2.Tim.1.v.9:* *Vocavit nos vocatione sanctâ, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum & GRATIAM, quæ data est nobis in Christo Jesu.*

62. De Misericordia egimus in præcedentibus. De amore quoq; multa sunt præclara testimonia, quorum præstantissimum apud Iohan.3.v.16: *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum dederit, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Et sequen-

Tequenti versu, amorem hunc talem fuisse testatur
CHRISTUS, qui mundum non velit perditum, sed ma-
xime servatum, inquiens: *Non misit enim filium Deus in mundum* (dilectione scilicet illâ permotus) *ut con- demnet mundum, sed ut servetur mundus per eum.*

63. Manifestum hinc, consilium hoc & ipsam quoq;
filij Dei missionem eiusq; satisfactionem, omnia ho-
minum peccata, quæ condemnatione & perditionem
mundi progignunt, concernere, non aliqua saltem,
missis & non expiatis reliquis, ad quæ destruenda me-
diator venerat.

64. Medium porrò, quod ad causam efficientem, Medium
principaliter ita dictam reducitur est duplex; *In quo, & Electionis.*
per quod.

65. *Medium in quo sumus electi est extra nos, nem-* 1. *In quo,*
pe unicum & solum meritum Christi. Nam (sunt verba meritum
D. Doct. Hutteri) nulla unquam fuit, est, aut erit Dei Christi.
Iudicia erga peccatorem ratione salutis extra Christum
quod ἐνδέκητε, Matth. 3. v. 17. Ergo neq; dabitur
prædestinatio, quin sit in merito Christi & eius re-
spectu facta. Pertinet huc illud Col. 1. v. 19: In Christo
complacuit Patri reconciliare omnia in ipsum, pacificans
persanguinem crucis, sive quæ in terris, sive quæ in cælis sunt.
Item illud ad Ephes. 1. v. 4: Elegit nos in Christo, ante-
quam jacerentur fundamenta mundi.

66. *Medium per quod vel secundum quod sumus ele-* 2. *Per vel*
cti, est in nobis, sed non à nobis, nimirum Fides in Christum. secundum
Ut enim misericors Deus voluntas cum præsci- quod Fi-
entiā juncta, sive iudicia, est Electionis causa respectu des.

Dei, quâ nimirum Deus nos eligit: ita Fides est eius-
dem causa, non autem principalis vel meritoria, sed
instrumentalis, ratione nostri, quâ nimirum actio &
electio illa Dei recipitur, vel potius est causa, quâ actio

C &

& electio ad nos, qui fidem habere, vel habituri eramus, determinatur.

67. Fidem habituri eramus, addidimus. Non enim id tantum de applicatione Electionis, quæ in tempore sit, intellectum volumus: sed de ipsâ electione, quæ apud Deum facta est, antequam sunt fundamenta mundi iacta, loquimur.

68. Nam licet homo, & consequenter fides eius, tūm nondum extiterit: per præscientiam tamen divinam & homo & fides hominis Deus ut præsens, atq; ita voluntas Dei consequens ad hominem aliquando futurum & crediturum potuit sese determinare, eumq; eligere. Atq; hoc est, quod dicit Apostolus Rom. S. v. 29: *Quos præscivit (scilicet credituros in Christum) hos & prædestinavit.*

Fidem esse 69. Quod autem fides sit medium & caussa quidem non medium & stræ Electionis, probatur manifestis Sacra scripturæ testimoniis. Johan. 17. v. 20: *Christus inquit: Non oportet pro his (hoc est Apostolis) tantum, sed & pro illis, qui per sermonem illorum credituris sunt in me.* Act. 13. v. 48: *Crediderunt, quotquot ordinati erant ad vitam eternam.* 2. Thess. 2. v. 13: *Elegit vos Deus ab initio ad salutem, per sanctificationem Spiritus & FIDEM veritatis.* Jacob. 2. v. 5: *Nonne Deus elegit pauperes hujus mundi, divites in FIDE.*

70. Fides autem hīc perseverare debet usq; ad finem virtutæ juxta illud Matth. 10. v. 22. Item 24. v. 13: *Qui perseveraverit usq; in finem, hic salvus erit.* Et Hebr. 3. v. 6: *Sumus domus Dei, qui fiduciam & gloriam spei usq; ad finem firmam retineamus.* Et Coloss. 1. v. 22: *Exhibebit vos sanctos & immaculatos & irreprehensibiles coram ipso, sicutamen permanetis in fide fundati, & stabiles & immobiles à spe Evangelij.*

71. Cap.

71. Cæterum finis Electionis sive Prædestinationis finis est duplex: Internus sive intermedius, & externus sive finis duplex. Ultimus.

72. Internus finis est vita æterna. Est enim prædestinatio ad vitam æternam præordinatio. Acto. 13. v. 48. Finis internatio ad vitam æternam præordinatio. Acto. 13. v. 48. nus, vita æterna. Crediderunt, quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Nam. i. Thessal. 5. v. 9: Non posuit nos DEUS in iram, sed acquisitionem per Dominum nostrum Jesum Christum.

73. Externus & summus finis gloria DEI. De quo si Externus ne loquitur Epistola ad Ephes. i. v. 5: Prædestinavit nos & summus: in adoptionem filiorū per Jesum Christum, &c. IN LAU- Gloria DEM GLORIÆ GRATIÆ SUÆ, quā nos acceptos Dei reddidit in dilecto. Et Petrus i. Epist. 2. v. 9: Vos genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus, quem DEUS sibi ut proprium vendicat: UT VIRTUTES PRÆDICETIS illius, qui è tenebris vos vocavit in admirabilem suam lucem.

74. Ultimò circumstantiam temporis quod spectat; circumdecreatum hoc non factum est in tempore: sed, ut ex ha- stantia eten° explicatis facile intelligitur, in Concilio Sacro-temporik. sanctæ Trinitatis ab æterno; uti id quoq; testatur A- postolus Paulus i. Cor. 2. v. 7: Loquimur Dei sapientiam in mysterio, que abscondita est, quam prædestinavit DEUS ANTE SECULA. 2. Tim. 1. v. 9. & Tit. 1. v. 2: Ante tempora secularia. Ephes. 1. v. 4. & 1. Pet. 1. v. 20. Ante constitutionem mundi. 2. Thess. 2. v. 13. ab initio. Quam phrasin interpretatur Michæl. επεζηγησις c. 5. v. 1. ab ini- tio, à diebus æternitatis.

75. Hinc tandem colligitur definio, quod scilicet Electio. Electio sit decretum, beneplacitum atque propositum quid sit voluntatis DEI iuxta præscientiam ipsius ab æter- no factum, quo ex merâ suâ gratiâ & misericordiâ, omnes illos, qui perseveranter in Christum credituri,

“*essent, per & propter Christum ad vitam æternam,*
“*præordinavit & salvare constituit. Atq; haec tenus fuit*
“*Prædestinationis Geogia absoluta.*

76. *Respectivè ad Obiectum quando consideratur,*
quæritur. 1. An sit absoluta, vel ordinata. 2. An univer-
salis, vel Particularis.

Electio non 77. *Absolutam prædestinationem singunt Calvi-*
niani & Huberus: Verùm non eodem modo.
est absolu-
ta.

78. *Illi introducunt Prædestinationem absolute parti-*
cularem; hic absolute universalem. Verùm utrinq; pessi-
mè erratur.

Electio non 79. *Primum igitur statuimus cum Orthodoxâ Ec-*
clesiâ contra Huberum, Electionem non universalem,
est univer-
salis, sed
particula-
ris. *sed particularem esse: quod probat illud Christi Matth.*
20. v. 16: Multi sunt vocati, pauci vero electi. Nullo igitur
modo in Electorum numero habendi sunt illi. 1. Qui
Dei verbum non audiunt, sed contemnunt, reiici-
unt, execrantur, atq; persequuntur. 2. Qui ad verbum
auditum corda sua obturant. 3. Qui Spiritui Sancto
reluctantur. 4. Et tandem omnes illi, qui absq; pœni-
tentiâ in peccatis perseverant.

80. *Quemadmodum enim Deus in decreto suo æ-*
terno ordinavit, ut electi per ministerium verbi vocen-
tur, à Spiritu Sancto illuminentur, convertantur, &
per veram fidem in Christum iustificantur ac sal-
ventur: Sic etiam in eodem suo æterno consilio decre-
vit, quod omnes illos, qui vocati verbum respuunt,
Spiritu Sancto, qui in illis efficax esse cupit, repu-
gnant, atq; in illâ malitiosâ & perversâ contumaciâ
persistunt, deserere, & consequenter inducere, repro-
bare, æternæq; damnationi adiudicare & devovere
velit.

Electionis 81. *Ex quib. porrò manifestum est, quemadmodum*
volun-

voluntatis consequentis particularitas non est à Deo; Particularis quod eodem modo huius quoq; Particularitatis, quæ ritas non à in Electione est, caussa non penes D e u m hæret; sed Deo. quemadmodū illius caussa est iñorum hominum impietas; ita etiam huius alia danda non est: Siquidem hæc & illa una eademq; particularitas est.

82. Deinde cum eadēm Orthodoxā Ecclesiā statuimus contra Calvinianos, particularitatem illam non esse absolutam, sed ordinatam. Ordinatur enim ad meritum Christi, & ad fidem. *Ad meritum quidem Christi est absolute*: Nam Christus (sunt verba Formulæ Concordiæ) in decreto Electionis consideratur non tantum ut universalis mediator: Sed & quatenus ipse ab omnibus fide apprehendendus est. His enim verbis ipsomet voluntatem Patris coelestis atque electionem nostram ad vitam æternam annunciavit. *Pænitentiam agite & credite Evangelio*, Marc. 1. v. 15. Item: *Hæc est voluntas ejus, qui misit me, ut, qui filium videt, & credit in eum, habeat vitam aeternam*. Johan. 6. v. 40. & alibi. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam. Joh. 3. v. 16.

83. *Ad fidem*: Quia respectu prævisæ fidei ab æterno Deus non elegit, ut patet ex præcedentibus, & ex hoc, quod Christus dedit potestatem filios Deificari non habens, qui ex sanguinibus, non qui ex voluntate carnis, non qui ex voluntate viri, sed qui ex Deo nati sunt, hoc est (interpretatione Johanne) qui credunt in nomen ipsius; Joh. 1. v. 12. Atq; haec tenus de Electione abstractè sumtā.

84. De Electione concretè in Electis considerata duæ potissimum moventur quæstiones. 1. An Elec-
torum sit certus ac definitus numerus. 2. An Electi gratiâ electis con-
Des excidere queant.

C;

85. Pri-

An Electo- 85. Prior quæstio duobus intelligi potest modis:
rum sit cer- Nempe an Electorum numerus sit determinatus respe-
tus nume- ctu fatalis alicuius & absoluti decreti : Deinde an-
rue. certus sit respectu præscientiæ, vel potius omniscienc-
tiæ divinæ.

86. Eo modo si sumatur quæstio , eam negamus.
Quemadmodum enim prædestinatio ipsa , uti ex præ-
cedentibus liquet , à nullo absoluto decreto pendet ;
ita neq; electorum numerus per eiusmodi decretum est
constitutus & determinatus.

87. Hoc verò modo Electorum numerum certum-
esse apud D e u m , nullum est dubium.

88. Sic enim hac de re loquitur & statuit Form. Con-
„ cord. Dubium non est, quin Deus exactissimè & cer-
„ tissimè ante tempora mundi providerit, & hodie eti-
„ am noverit, quinam ex eorum numero, qui vocati
„ sunt, in C h r i s t u m credituri, aut non credituri sint:
„ qui ex conversis in fide perseveraturi sint, qui non : &
„ qui in peccata gravia prolapsi, reversuri, & qui in sce-
„ leribus perituri. Et haud dubiè eorum etiam numerus,
„ qui salvabuntur, & damnandorum D e o probè notus
„ est.

89. Hæc ita piè & Orthodoxè ex ipsis S. Scripturæ
fontibus explicat Concordia. Quia enim Deus Omni-
scius est, isthæc quomodo scire, & quia omnia præsen-
tia habuit ab æterno & adhuc habet, quomodo & hæc
videre non potuisset?

90. Sunt etiam clarissima S. Scripturæ testimonia,
quæ sententiam hanc confirmant. Rom. 8.v. 29: Quos
præscivit, eos etiam prædestinavit. 2 Timoth. 2.v.19: Soli-
dum stat fundamentum Dei habens signaculum hoc: Novit
Dominus, qui sunt sui.

91. Inquis, perinde esse, sive fatali sive hoc modo
certus

Obiectio.

certus & determinatus Electorum numerus ponatur.
Nam & h̄c certitudo illa à præscientiâ pendet.

92. Primùm negamus, perinde esse, à certo decreto *Responso*:
effectivè pendere, & præscientiâ sive Omnipotentiâ ali-
quid, quod est, & ex suis particularibus caussis pendet
sive existit, ut est & existit, certò videri. Illud inevita-
bilis & fatalis decreti est: hoc nudæ scientiæ visionis &
cognitionis; illud summam necessitatem affert affectis,
quia immutabilis eorum caussa est: Hæc nullam rebus
Visis sive cognitis: quia illarum caussa non est.

93. Ut igitur præscientia Dei, quatenus talis, &
āwλως sumitur, nullarum omnino rerum caussa existit,
ita neq; in se sumta electionis, neq; damnationis in
hominibus caussa est: sed ea in ordinatione divinâ,
nudè si loqui velimus, triplex datur, Misericors Dei
voluntas, Meritum Christi, & Fides. Si igitur o-
mnino caussa dicenda esset præscientia, nomine cau-
ſæ sine quâ non venire posset: quandoquidem est ne-
cessaria conditio caußæ efficientis, sine quâ illa agere
vel noluit, vel ratione universalis sui decreti non po-
tuit. Quos enim Deus præscivit credituros, hose-
legit.

94. Contingentē & fortuitō salvantur Electi, *Quæstio*.
& damnantur Reprobi: cum illorum electio non sit ab-
soluta vel fatalis?

95. Nullo modo fortuita vel contingens filiorum *Responso*.
Dei propterea censenda est adoptatio & electio.

96. Nam *fatale & absolutum*, duplē habet re- *Fatale &*
spectum vel ad suum genus, quod est *Necessarium si- *absolutum**
ve immutabile: Quandoquidem omne fatale & ab-
solutum est necessarium sive immutabile: non verò
contrà omne necessarium & immutabile est fatale
non contraria &

& absolutum. Datur enim plures necessitatis vel species vel gradus: vel ad oppositas species, quas habet sub illo genere, inter quas etiam numeratur *Ordinatum esse*. Quandoquidem & hoc necessarium est & immutabile, licet non eodem planè necessitatis gradu.

97. Quâ hypothesis datâ ut certâ & immotâ, quilibet intelligit, quod, negato hoc, *nempe electionem filiorum Dei esse fatalem & absolutam*, non statim affirmetur, *illam contingentem & fortuitam esse*. Cùm negatâ unâ specie, non statim affirmetur contrariū genus: quemadmodum, negato bruto, non statim affirmatur *corpus non-sentiens*: sed ut in hac negatione relinquitur genus, & in eo oppositæ species: ita etiam absolutâ & fatali electione negatâ, relinquitur genus necessarium esse, & opposita species, *Ordinatum esse*.

*Necessitas
electionis
qualis sit.*

98. Quocirca respectu ordinationis divinæ, quæ certa & immota est, simpliciter negamus, vel improbos fortuitò damnari, vel credentes fortuitò salvari. Quandoquidem certo decreto apud *D e u m ab æ ter no* constitutum fuit, qui salvari (*nempe Credentes*) qui contrà damnari (*nempe increduli*) debeant, iuxta illud Joh. 3. v. 18: *Qui crediderit, salvabitur: qui non crediderit, jam judicatus est.*

99. Quod tamen decretum non involvit tantum necessitatis gradum, quantū si absolutum esset: Certo enim respectu duntaxat necessarium & immutabile dicitur, nempe respectu mediorum à *D e o* ad salutem ordinatorum. Omnes enim necessitate huius decreti & divinæ ordinationis necessariò salvantur, qui verbū audiunt, & ex verbo, operante Spiritu S. fidē hauriunt, inq; eā finaliter perseverant: contrà verò eādem huius decreti necessitate cōteri, qui non credunt in nomen unigeniti filii *D e i*, non possunt non damnari.

100. Con-

100. *Contingentia* verò hīc quædam involvitur respe- *Involvit*
ctu obiectorum singularium & individuorum. Nam li- *quandam*
cēt in nullius individui hominis potestate sit, se ad *contigen-*
Dominum convertere: in eius tamen potestate est, audire *tiam.*
vel non audire, scrutari vel non scrutari verbum di-
num: itemq; in eius arbitrio & potestate est, verbū re-
pudiare, Spiritui Sancto (qui in illo per verbum effi-
cacer operari vult) resistere, & obstinato animo in-
eā contumaciā perseverare.

101. Alteram quæstionem quod spectat: *An electi An electi*
gratiā Dominum excidere queant: tenendum est, homines gratiā Dominum
duplici modo gratiā Dominum excidere posse: *Vel totaliter excidere*
simul & finaliter: *Vel Totaliter quidem, sed non finaliter.* queant.

102. *Totaliter & finaliter simul gratiā Dominum excidere*
dicuntur illi, qui ad tempus credunt, tempore vero
persecutionis deficiunt & damnantur.

103. *Totaliter, sed non finaliter gratiā Dominum excidunt,*
qui in mortalia peccata prolapſi per prædicationem
legis ad pœnitentiam revocantur, denuò convertun-
tur, verâ fide in Christum justificantur, & tandem
salvantur.

104. De Electis igitur, & quidem propriissimè ita-
dictis, verum est, quod possint excidere gratiā Dominum to-
taliter, sed non finaliter.

105. Priùs, nempe quod gratiā Dominum totaliter excide-
re queant, probatum est diputatione præcedente de
Peccato actuali. Quia nimicum in Electos cadit pec-
catum contra conscientiam.

106. Posterius quoq;, quod scilicet gratiā Dominum non
excidant finaliter, patet hisce rationibus. 1. Quia con-
tradictionem implicat, electum esse, & finaliter exci-
dere gratiā Dominum ac damnari: cum Electorum insepa-
rabile proprium ac consequens sit in gratiā Dominum fina-

D liter

Ister manere & salvari. 2. Quia Electi non tantum
sunt conversi, fide donati, Spiritu Sancto ornati, illu-
minati & sanctificati, quandoquidem isthac omnia
de quibusvis renatis dici possunt; verum etiam, quod
prae his peculiare habent, æternæ salutis actū reddun-
tur participes: juxta illud Apostoli: *Quos elegit, hos &*
glorificavit. Jam quod actū est glorificatum, & salva-
tum, quia tale est, non potest non esse glorificatum &
salvatum: Ergo neq; damnatum neq; damnabile.

107. Ex quæstione hac adhuc aliæ duæ progermi-
nant. 1. *An aliquis possit esse certus de suâ salute.* 2. *An-*
possit esse certus de salute alterius.

*An aliquis
possit esse
certus de
nâ salute.*

108. Ad priorem simpliciter affirmativè responden-
dum est. Probo verbis & rationibus Reverendi Dn.
D. Hutteri: quia novit Christianus. 1. Deum nem-
nem absoluto aliquo decreto damnationi devovisse.
2. Deus non ad quasdam singulares & in individuo
cogitatas personas; sed ad credentes, quicunq; etiam
illi ratione personæ sint, Electionis decretum direxisse.
3. Spiritus Sancti virtute nos custodiri ad finem usq;
per fidem ad salutem: modò non destinato consilie &
plena voluntate eius imperiū exutiamus: Hoc obsta-
culo remoto, ipse perhibet testimonium Spiritui nostro
quod simus filii Dni, Rom 8. v. 16. 4. Deum vi pro-
missionis fidelem esse, conservaturum nos in bono; &
effecturum, ut neq; mors, neq; vita, neq; ulla creatu-
ra nos possit separare à dilectione Dei quæ est in Chri-
sto Jesu, Domino nostro. Quæ certitudo tam firma est,
ut neq; à Diabolo, neq; ab inferorum portis expugna-
ri queat: Deus enim credenti fidem non auferit, sed il-
lam magis magisq; auget, confirmat corroborat. Vi-
deatur ipse Hutterius in Form. Concord. de Prædest.
quæst. 4.

109.

109. Quæstionem posteriorem quod spectat, cum aliquis
codem Doct. Huttero distinguimus inter infantes re- esse posse
eèns natos & baptisatos, qui in infantili ætate mori- certus de
untur, & inter adultos. salute al-

110. De illis extra controversiam est, quòd sint ele- terius.
cti: mediante enim Baptismate in gratiam sunt rece-
pri, in filios Dei adoptati, verâ fide justificati ex hac
vitâ migrarunt.

111. De reliquis verò, qui ad adultiorem perven-
sunt ætatem, ut & de adultis in universum Omnibus,
non nisi hypotheticè & conditionaliter ferendum est
iudicium, eos nimis inter Electos Dei numeratos
& receptos esse, si in fœdere permanferint & veram in
CHRISTUM fidem usq; ad extremum habitum reti-
nuerint & custodierint. Hoc enim est, quod C H R I-
S T U S inquit Joh:15.v.14: *Vos amici mei estis, si feceritis,
quæ præcipio vobis.* Et Petrus 1.Epist.5.v.12.conditiona-
liter iudicat de Sylvano: *Per Sylvanum fidelem fratrem,*
UT ARBITROR, breviter scripsi.

112. Tandem errores h̄ic vitandi sunt: *Primus con- Errors*
sistit in absolutâ particularitate, quâ fingitur Deus L
absq; ullò vel fidei vel incredulitatis respectu planè
absoluto suo decreto paucos quosdam ad vitam elegi-
se, cœteros verò, ut in æternum perirent & damnare-
tur, reprobasse.

113. Unde sequuntur postmodum hæc specialiora
portenta: 1. D E U M maximam hominum partem non
tantùm æterno exitio devovisse, sed ad interitum et-
iam creasse. 2. Quòd C H R I S T U S non pro omnibus
hominibus, sed pro Electis tantū satisfecerit. 3. Quòd
reprobationis causa non sit peccatum, neq; in homi-
ne quaerenda: sed quòd in ipso Deus cum peccati-
tum reprobationis causa sit. 4. Quòd Deus nullo

modo velit, ut omnes homines pœnitentiam agant, & Evangelio credant: ideoq; quando peccatores ad se vocat, non seriò hoc velit, ut omnes homines ad ipsum veniant. 5. Quòd electi Spiritum Sanctum amittere nequeant; reliqui verò, etiamsi millies baptisentur, nunquam tamen regenerari, multò minùs salvari possint, sed necessariò & quidem necessitate absoluti decreti Dei damnentur. Quæ totidem penè verbis in Calvinianorum scriptis reperiuntur.

2. 114. Secundus error consistit in absoluta universalitate, quâ respectus fidei ex æterno Electionis actu excluditur, atq; universalis omnium hominum tām infidelium, quām fidelium electio adstruitur.

3. 115. Tertius est Pelagianorum veterum & recentiorum, quo statuitur, non sola Deus misericordia & sanctissimum Christi meritum, sed etiam in nobis ipsis & à nostris viribus pendens aliqua esse causa divinæ electionis, cuius intuitu Deus motus, nos ad vitam æternam elegerit. Atq; hæc Prædestinatione.

F I N I S.

Theol. ev. Dogm. 68^m, 2.